

Elżbieta Matyaszevska, historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych. W latach 1985-1990 członkini ogólnopolskiego zespołu badawczego przy Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, prowadzącego badania nad polskim

życiem artystycznym drugiej połowy XIX wieku, w ramach programu węzłowego *Polska kultura narodowa, jej percepcje i tendencje*. W 1991-1993 sekretarz naukowy zespołu przy Instytucie Sztuki PAN, przygotowującego katalog dzieł malarskich Jana Matejki w związku z rocznicami 150-lecia urodzin i 100-lecia śmierci artysty - dwutomowa publikacja, do której napisała też kilkadziesiąt haseł katalogowych, została wydana w 1993 roku pod tytułem *Matejko. Obrazy olejne. Katalog*. W latach 1992-2001 współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków (m.in. „Przegląd Akademicki”, „Dziennik Wschodni”, „Akcent”, „Wnętrze Twojego Domu”, „Dobre Wnętrze”, „Zabytki-Heritage”), publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego.

Elżbieta Matyaszevska od lat utrzymuje aktywny kontakt z Instytutem Historii Sztuki KUL, uczestnicząc w organizowanych sesjach naukowych oraz działalności kulturalno-naukowej na rzecz miasta Lublin. W roku 2008 koordynowała prace mające na celu zorganizowanie przy Instytucie Histo-

rii Sztuki KUL zajęć z historii sztuki dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku, z którym współpracuje jako wykładowca. Wykłada również dla członków UTW w Tomaszowie Lubelskim i Świdniku. Od roku 2011 prowadzi współpracę z Filharmonią Lubelską w ramach Akademii Muzyki i Plastyki (oferta skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu), przygotowując prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne. Ponadto, w ramach działalności dydaktycznej, prowadziła zajęcia obejmujące najważniejsze zjawiska z dziejów sztuki nowoczesnej i najnowszej, zarówno polskiej, jak i powszechnej w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu, wykłady o sztukach pięknych dla członków Uniwersytetu Otwartego KUL, a także zajęcia specjalizacyjne na Studiach Podyplomowych przy Instytucie Historii Sztuki KUL. W ostatnich latach pracowała w Instytucie Leksykografii KUL na stanowisku adiunkta, prowadząc dział sztuki religijnej i redagując hasła z tego zakresu tematycznego do *Encyklopedii Katolickiej*. Od stycznia 2014 roku jest wiceprezesem lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Elżbieta Matyaszevska jest autorką książki „Wierzę w cuda nie od dziś”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007) oraz kilkadziesiątu publikacji naukowych i popularnonaukowych w zakresie ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego, a także wielu haseł z dziedziny historii sztuki zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską

Mozaika sztuki awangardowej

*Podróże w czasie,
czyli odkrywanie sztuki*

Koniec wieku XIX w sztuce europejskiej zaznaczył się w sposób wyjątkowy, tworząc podstawy dla wielu nowych tendencji artystycznych. Pierwsze symptomy owych zmian można już odnaleźć w twórczości tzw. postimpresjonistów, czyli artystów, którzy akceptowali wprawdzie impresjonistyczny prymat koloru, ale odrzucali jego dążność do naśladownictwa natury, bardziej kładąc nacisk na autonomię i ekspresyjność dzieła sztuki. Wybitnymi przedstawicielami tego nurtu byli czterej malarze – Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Cézanne i Henri Toulouse-Lautrec. Każdy z nich, czerpiąc z doświadczeń impresjonizmu, stworzył jednak odrębny styl, wprowadzając powoli sztukę na drogę syntetyzmu, ekspresjonizmu, symbolizmu oraz kubizmu. Ich twórczość, mimo iż nie była doceniana za ich życia, stała się pomostem między dziewiętnastowieczną nowoczesnością a dwudziestowieczną awangardą.

Nurtem, który u progu nowego stulecia wywołał duże poruszenie wśród francuskich krytyków artystycznych był fowizm. Dzieła doń należące, zaprezentowane w 1905 roku na Jesiennym Salonie w Paryżu uznano za artystyczne faux-pas wobec innych, bardziej tradycyjnych prac, a ich twórców okrzyknięto „dzikimi”. Wśród nich znaleźli się między innymi Henri Matisse, André Derain i Maurice de Vlaminck, prezentując obrazy o nasyconych, krzykliwych wręcz bar-

wach i formach dalekich od klasycznego ideału. Fowistyczny sposób tworzenia przywołali w późniejszym okresie ekspresjoniści, działający w kilku niezależnych formacjach artystycznych, na przykład „Die Brücke”, „Der Blaue Reiter” czy „Der Sturm”. Ich znakiem rozpoznawczym było stosowanie w malarstwie ostrych zestawień kolorystycznych i deformacji formy oraz tworzenie pełnych dynamizmu kompozycji, pozbawionych elementów narracyjnych.

Niekwestionowanym liderem wśród awangardowych kierunków XX wieku stał się kubizm. Jego pierwszych symptomów doszukać się można w XIX-wiecznej jeszcze twórczości Paula Cézanne, ale swe prawdziwe oblicze ukazał dopiero w malarstwie Pabla Picassa, Georges Braqua, Juana Gris a czy Fernanda Légera. Tworzone przez nich dzieła były niemal dosłowną, plastyczną odpowiedzią na apel Cézanne’a, który twierdził, że „trzeba odszukać w naturze cylindry, kule i stożki, umieścić wszystko we właściwej perspektywie tak, aby każda strona przedmiotu, każda płaszczyzna ciążyły ku jednemu, centralnemu punktowi”.

Po kubizmie pojawiły się w sztuce europejskiej: futurizm, konstruktywizm, dadaizm, surrealizm, abstrakcjonizm oraz w Polsce koloryzm, a po II wojnie światowej - action painting, pop-art, op-art, hiperrealizm, nowa figuracja, konceptualizm, land-art, happening i performance.

Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszewską
**Mozaika sztuki
awangardowej**
*Podróże w czasie,
czyli odkrywanie sztuki*

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 11 czerwca 2015 r. o godz. 18.00
w sali widowiskowej Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny